

‘Zestig jaar bouwen aan het fundament voor de toekomst’

Het jaarverslag van een vereniging of organisatie geeft altijd een weergave op hoofdlijnen van wat er het afgelopen jaar aan activiteiten ondernomen is en van gebeurtenissen die van betekenis geweest zijn en het vermelden waard. Het voorliggende jaarverslag geeft die rapportage op een heel fraaie wijze. Ik wil het u van harte aan bevelen.

Achter en onder al die woorden en cijfers op papier ligt een enorme hoeveelheid werk dat verzet wordt, inspanning en betrokkenheid van zeer veel mensen, die in velerlei hoedanigheden zich vrijwillig en belangeloos ingezet hebben om ook het afgelopen jaar 2015 SIMAV te laten zijn wat zij is en voor te bereiden op die mijlpaal die we dit jaar 2016 bereiken: ***“60 JAAR SIMAV”***. Ik ga in dit voorwoord niet uitgebreid in op dat zestigjarig jubileum omdat daar nog andere momenten voor komen en wellicht ook anderen van zich laten horen, die daar veel meer van weten en een bijdrage geleverd hebben.

Mijlpaal

Dat neemt niet weg: zestig jaar is beslist een mijlpaal om trots op te zijn. We laten dat ook niet zomaar voorbijgaan. U zult daar een groot deel van het jaar van horen dankzij de jubileumcommissie die zich daarvoor reeds geruime tijd met veel toewijding inzet. SIMAV timmert in 2016 dus extra aan de weg. Niet zozeer om zichzelf te roemen, maar veel meer om van de gelegenheid gebruik te maken zich naar buiten te presenteren; zich voor te stellen aan die mensen die haar nog niet of onvoldoende kennen.

Vanuit weinig, maar met vastberadenheid en visie is er in 1956 een bescheiden begin gemaakt om de iconen van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden, te weten de molens, voor verder verval te behoeden. Behoud en instandhouding waren de doelstelling en dat is gestaag uitgegroeid tot een stichting die ca. dertig molens (en een roedenloods) in eigendom en beheer heeft. De stichting is echter ‘slechts’ het civiel-juridische orgaan. Het zijn de mensen die het moeten doen. Zij dragen het geheel, dragen naar beste vermogen bij, dragen het voort en geven uiteindelijk weer door.

Dankzij een gedegen organisatie, een behoudend financieel beleid met als resultaat een gezonde financiële ruggengraat, de voortdurende ondersteuning van donateurs, vrienden, betrokken overheden en vele vrijwilligers is SIMAV vandaag de dag wat zij is en is een stevig fundament gelegd voor de toekomst. Zeker een goede reden om dank en waardering uit te spreken naar allen die hun bijdragen geleverd hebben. Echter, geen reden om met een zekere voldoening achterover te leunen. De stevigheid van de organisatie moet voortdurend geschraagd worden. Continuïteit van inzet, middelen en de vinger aan de pols is geboden. Er is veel te doen, er komt nog het nodige op ons af.

Naar de toekomst kijkend is het van belang, een opgave en uitdaging tegelijk, ons erfgoed breder maatschappelijk te verankeren. Wat vanzelfsprekend kan lijken, is dat niet per definitie. We hebben onze omgeving nodig om het verhaal van de molens en de mensen die er mee werkten levend te houden. De monumenten staan er als stille getuigen van een bewogen verleden. De verhalen zijn er, maar veelal bij enkelen en in mondelinge overlevering. Er valt niet alleen veel te vertellen over de molens zelf, maar ook over nog behouden elementen zowel aan de binnenkant (interieur) als de buitenkant (exterieur) evenals hun plaats in het landschap en hun rol in het leven van hun bewoners.

Vrijwilligers werven

Het zou mooi zijn als wij nieuwe vrijwilligers zouden weten te werven die zich daarvoor zouden willen inzetten. Vrijwilligers die geïnteresseerd zijn om op zoek te gaan naar die verhalen en elementen. Afhankelijk van eigen kennis, specialisme en behoefte begeleid door en in samenwerking met anderen. Mensen die interviews willen afnemen, het verhaal willen maken en/of willen vastleggen in foto en film/video. Mensen die de verhalen willen vertellen of als gids willen fungeren. Kortom, mensen die actief *ambassadeur* willen zijn van een stichting die objecten beheert die feitelijk de stille of gebouwde ambassadeur zijn van dit mooie deel van ons land.

Jongeren

Wij willen onze molens laten spreken omdat wij er van overtuigd zijn dat zij een goed en heel interessant verhaal te vertellen hebben. Een verhaal niet slechts van ouderen voor ouderen. Meer een verhaal voor jongeren, die wellicht niet meer van vader of opa gehoord hebben over het leven in de Waarden zoals het was; zich er ook niets bij kunnen voorstellen: een leven zonder mobieltjes?! Jongeren die desondanks geïnteresseerd kunnen worden en gefascineerd door te horen over hoe het hier vroeger werkelijk was.

Die onder de indruk komen van het samenspel van de natuurelementen en de wijze waarop al in zeer vroege tijden op innovatieve wijze en met eenvoudige technieken daarop ingespeeld werd. Het gezegde: onbekend is onbemind willen wij graag omzetten. Wij willen onze molens, ons erfgoed, meer bekend en daarmee meer bemind maken. Dat is het beste fundament voor de toekomst.

Kees de Bruin, voorzitter

SIMAV 60

Kee en Kees, terugblik naar toen

Ze heette Kee, de vrouw van molenaar Kees, de laatste beroepsmolenaar op de Stijve Molen (*foto*). Kee was onze buurvrouw en als jongetje, ver voordat SIMAV

ontstond, kwam ik bij Kee en Kees in de molen.

Kees, een ietwat brommerige man – althans zo herinner ik me hem- was, als hij niet behoefde te malen, weinig thuis. Was hij niet in de uitgebreide viswateren van de polder Middelbroek, Ameide en Tienhoven aan het

vissen, dan werkte hij wel bij een boer om het karige molenaarsloon te kunnen aanvullen. Dat had ik toen niet in de gaten; het werd me later verteld.

Visboer Van Wijk kwam op vangstrijke dagen de vis ophalen. Hij reed dan met zijn kruiwagen over het lange molenpaadje naar de molen en weer terug. Zijn vrachtwagentje stond bij ons op het erf.

De Stijve Molen is de laatste van de vijf molens, die - toen er nog geen sprake was van mechanisatie - het water uit de genoemde polders sloeg en in de boezem, in de Noordeloos en verderop de Giessen genaamd. Dan was er een flinke stroming, waarmee eenden, die niet van hun nesten wilden afdrijven, de grootste moeite hadden. Als ik in de molen kwam dan onthaalde buurvrouw Kee – ze had al grote kinderen- mij met warme chocolademelk en koek.

Momenten om nooit te vergeten, zeker niet als de molen draaide. Het steunen, piepen en kraken vulde de kamer. Prachtige geluiden, kom ik nu in een molen en ik hoor dat weer dan voel ik me thuis.

Kee was altijd bezorgd. 'Kijk uit jochie, voorzichtig jochie', zei ze dan als ik bij de draaiende molen kwam. Als kind neem je dat aan, als je volwassen bent geworden, zie je in welke gevaren er zijn als een molen draait.

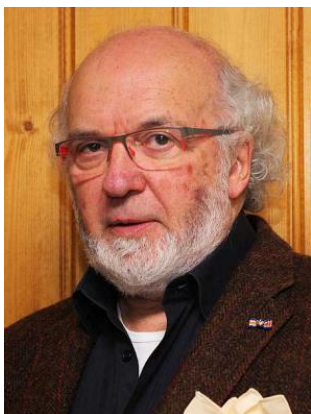
Kee en Kees werden ouder en gingen in een burgerhuisje in het dorp wonen. Wij bleven waar we waren; de omgeving van de Stijve Molen was een vertrouwd oord.

Boerderij

Als boerenzoon werd ik geacht mijn vader te helpen bij het melken van de koeien. De dieren werden enkele keren in de zomer verkampt naar de weilanden dicht bij de molen. De omgeving was mooi, oké het melken moest gebeuren, maar ik heb er niet zodanig plezier aan beleefd dat het leven op de boerderij me voor altijd zou trekken.

De Stijve Molen, hij staat er nog. Ik herinner me nog dat ik, als beginnend journalist, schreef over de verpaupering van de molen. Ook toen besteedden kranten veel aandacht aan de molens, zoals de Schoonhovense Courant, de Gecombineerde in Leerdam en het Nieuwsblad voor Gorinchem en Omstreken. Groot was de opluchting toen begin jaren zeventig de bouwlieden kwamen om

de molen te restaureren. Aannemer en SIMAV-bestuurder Gijs Woudenberg uit Ameide en zijn mensen werkten op een bijzondere manier: er werden rondom de molen steigers gebouwd.

◀ *Henk Bovekerk secretaris SIMAV*

Woudenberg had de molen voor vijfduizend gulden gekocht van een zakenman uit Vianen. Hij verkocht de molen voor één gulden aan SIMAV. Een prachtige molen, die nog altijd fier draait; jammer dat er aan

enkele kanten een te forse groenkraag omheen staat. SIMAV-TC-lid Herman Korevaar is er molenaar.

Hij draait met de molen, houdt nauwlettend de lucht in de gaten en speelt er op zijn orgel. Soms kun je jaloers zijn op zo'n rustig plekje in de polder!

Herinneringsmunt

Mijn liefde voor de molens kreeg al heel vroeg gestalte. Van de geboorte van SIMAV in 1956 had ik geen weet. Die sympathie groeide later vooral, omdat Kees Bakker, nu onze erevoorzitter, me inschakelde om publicitair werk te doen.

Bijvoorbeeld een reportage over het Molencomplex Streefkerk en over SIMAV, toen ter ere van het 35-jarige bestaan een fraaie herinneringsmunt werd geslagen, onder meer op de jaarmarkt in Noordeloos.

Het journalistieke werk groeide uit tot het bijwonen van de bestuursvergaderingen om te luisteren of er 'nieuws voor de media inzat'. Vervolgens- ik was er nu eenmaal toch- werd mij gevraagd om de notulen van de vergaderingen te maken en dat mondde weer uit in mijn bestuursfunctie. Toen ik in 2003 het dagelijkse werk voor Dagblad De Dordtenaar mocht laten rusten, trad ik toe tot het befaamde leger van 'professionele vrijwilligers' die met eendracht en genoeg werken aan de voortgaande realisering van het doel van SIMAV. We zullen doorgaan! Ik weet te spreken namens velen, zo niet allen!

Na wat persoonlijk getinte woorden is het tijd voor onderwerpen die in 2015, het 60^e verslagjaar, aan de orde kwamen.

In een in leeftijd groeiende organisatie als SIMAV, ontvallen er oudgedienden die in de kracht van hun leven veel voor SIMAV en de molenwereld hebben betekend. Ik noem de namen van Cor Noorlander en Herman Klören, respectievelijk oud-molenaar en molenaar.

Certificaat

Begin augustus overleed op 86-jarige leeftijd Cor Noorlander. Hij stopte op 1 januari 2014 als molenaar van de Broekmolen. Samen met zijn broer Jan ontving hij in september 2015 het Certificaat van Verdienste van de Vereniging De Hollandsche Molen, de hoogste onderscheiding die de landelijke organisatie aan een molenaar kan geven. Wijlen Noorlander was een graag gezien man tijdens bijeenkomsten van SIMAV. Met een gezonde kritische blik gaf hij mede richting aan onze stichting.

In oktober overleed Herman Klören, molenaar van De Liefde. Klören is 82 geworden. In de laatste periode van zijn leven had hij een kwakkelende gezondheid. Voor zijn vrouw Willy is er na zijn dood een periode van stilte ingetreden. In hun goede dagen kwamen de Klörens altijd samen naar de molen. Hij draaide de molen en zij zorgde voor de koffie en ontving passanten, die even een kijkje wilden nemen in ons Molencentrum De Liefde. Molenaars gaan, nieuwe molenaars komen; gelukkig ook jonge mensen, die zich aangetrokken voelen tot het 'molenaarsvak.'

We delen in verdriet en ook in vreugde. Lydia van der Wal, de vrouw van molenaar Cees schonk het leven aan Rosa, het zusje van Jenthe en Warn.

Hetzij in verdriet, het zij in vreugde, het bestuur heeft zijn medeleven betuigd.

In april beleefde molenaar Leen van Aalsburg *(foto)* een vreugdevol moment toen hij ter gelegenheid van Koningsdag in het Gorcumse stadhuis een Koninklijke Onderscheiding ontving. Hij werd benoemd tot Lid van de Orde van Oranje Nassau. Van Aalsburg is sinds 1984 molenaar van de Bonkmolen in Lexmond.

In november van het verslagjaar waren voorzitter Kees de Bruin en penningmeester Henk van Dieren 12,5 jaar aan het bestuur van SIMAV verbonden. Beiden werden tijdens de jaarlijkse molenaarsavond toegesproken door vicevoorzitter Teus van Gelder.

We noemen slechts een paar namen in de wetenschap dat er jaarlijks in de grote kring van onze molenwereld meer vreugdevolle en verdrietige momenten zijn.

Feestelijk tintje

In maart van het verslagjaar kon SIMAV met een feestelijk tintje de onderbouw van de Hoge Tiendwegmolen in gebruikstellen. De monumentale molenstomp van de Quakernaakse Molen in Meerkerk begon in Streefkerk een nieuw leven.

Er is meer nodig dan alleen geld, om het Molencomplex Streefkerk in ere te herstellen. Nodig is ook dat de neuzen van functionarissen van overheidsdiensten een zodanige kant op wijzen dat wordt ingezien van welk groot belang de reconstructie van het complex is voor het vastleggen van de historie van de waterhuishouding in onze polders. Bovendien zou het betekenen dat het kleine gilde van molenbouwers zijn ambachtelijke vaardigheden kan blijven beoefenen voor gedegen onderhoud en restauraties.

Ik denk met leedwezen aan de Souburghse Molen *(foto - opname 11-08-2012- Hans de Kroon)* in Alblasserdam. Op 27 februari 2014 zetten het bestuur van SIMAV en het gemeentebestuur van Alblasserdam hun handtekening onder het overnamecontract.

Welke bewoordingen je ook wilt kiezen – en in dit jaarverslag houden we het netjes- het is een vaststaand feit dat de gemeente Alblasserdam niet

heeft waargemaakt wat in woorden – op papier – is beleden. Het instandhouden van molens: dat doet SIMAV, als – zo zou ik het willen zeggen – een van de overheden afgeleide stichting. SIMAV heeft geen geld en is daarom afhankelijk van subsidiënten. Komt het voorgeschotelde kapitaal niet beschikbaar, dan dreigt een plan te stranden. Restaureren heeft, zo is onze ervaring, alleen maar zin als er sprake is van een totale aanpak.

De focus van SIMAV is onder meer gericht op Gorinchem. De afspraken over de overname van de vier Gorcumse molens naderen hun voltooiing. In 1956 werd de stichtingsakte in Gorinchem, onder toezicht van burgemeester mr. L.R.J. Ridder van Rappard, getekend. Nu, 60 jaar later, komen de molens van zijn stad zeer waarschijnlijk onder beheer van SIMAV.

Organisatiestructuur

In het verslagjaar is de opzet van onze organisatiestructuur gereedgekomen. Er is getracht – en met succes denk ik – om in beeld te brengen wat SIMAV allemaal doet en wie daarbij zijn betrokken.

Gefundeerd op de oprichting van SIMAV is er een basis ingeruimd voor de vertegenwoordigers van de gemeenten en het waterschap. In 1956 waren er veel gemeenten en veel polders. Beider aantal is drastisch afgenomen. De representant van alle polders is het Waterschap Rivierenland en het aantal gemeenten is in de loop der jaren gereduceerd tot tien. Vandaar dat het Algemeen Bestuur uit elf leden bestaat. Vinden de plannen voor het verder opschalen van het aantal gemeenten in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden doorgang dan, wordt het – op grond van de huidige statuten – een miniclubje. De tijd zal het leren! De organisatiestructuur dient te worden uitgebreid met alle molenaars, die de dagelijkse zorg voor onze molens hebben.

Solide basis

Uit de financiële jaarstukken blijkt dat SIMAV op een solide basis is gebouwd. Dat is een voorwaarde voor het maken van toekomstplannen. Er wordt bestudeerd of SIMAV en SWEK elkaar de hand kunnen reiken in de richting van het versterken van hun beider organisaties.

De genoemde organisatiestructuur wordt gepubliceerd op de SIMAV-website, zodat iedereen kan waarnemen wie er allemaal bij het instandhouden van de molens zijn betrokken. De website heeft nogal wat tegenwind ondervonden; SIMAV was vorig jaar genoodzaakt een ander bedrijf te zoeken dat onze aanwezigheid op de digitale snelweg zou kunnen verbeteren. Die gemaakte keuze bleek een verkeerde te zijn, zodat er opnieuw gezocht moest worden naar deskundigheid. Zij is gevonden, maar het zal de vraag zijn of www.simav.nl in maart 2016, bij de aanvang van de jubileumviering, er zo zal uitzien als door onze ICT-commissie wordt gewenst.

Digitale archivering

Het kon niet uitblijven, SIMAV slaat step by step de weg in van de digitale archivering. In 2016 is een begin gemaakt; in- en uitgaande stukken worden digitaal opgeslagen. Zij het dat ook bij SIMAV de route van de voorzichtigheid wordt bewandeld door stukken ook fysiek op te slaan.

Gaat het digitale archiefsysteem geheel naar wens functioneren, dan kan het

papier grotendeels worden afgeschaft. In toenemende mate worden brieven en andere geschriften digitaal aangeboden. In veel gevallen zijn we genooddaakt om op kantoor stukken te printen. Functioneert ons actuele systeem naar wens, dan wordt het tijd om oudere stukken te digitaliseren. Uiteraard zullen authentieke stukken als akten en tekeningen in papieren vorm worden bewaard.

Veel activiteiten

Het is niet mogelijk om in de beknopte vorm van een jaarverslag alle facetten van het brede scala van activiteiten te beschrijven. Onze Technische Commissie en de PR Commissie hebben zelf een bijdrage over de activiteiten in 2015 geschreven. Onze biotoopadviseur Kees Huisman heeft wederom, in overeenstemming met deze goede traditie, een verslag over het reilen en zeilen van het biotopenbestand opgesteld. Over het algemeen krijgt SIMAV op het punt van biotopenbeheer erg veel medewerking van de gemeenten in het werkgebied. Medewerkers van de betreffende gemeentelijke afdelingen overleggen met adviseur Huisman als er voorbereidingen worden getroffen voor het opzetten van bouwplannen. We geven toe dat bomen in ons prachtige groene landschap erg mooi zijn en dat zij beschermd moeten worden. De molens zijn zo gewoon geworden, omdat ze er al -soms- eeuwen staan, maar toch, de molens mogen niet ondergeschikt gemaakt worden aan de bomen. In de Verordening Ruimte van onze provincie Zuid-Holland wordt duidelijk aangegeven aan welke eisen molenbiotopen moeten voldoen. Biotoopbeheer wil zeggen: voorkomen dat in de cirkel van 400 meter rond een molen de windvang wordt belemmerd. Wat in het verleden is verknoeid, bijvoorbeeld door woningbouw, valt niet meer te herstellen. Is er sprake van vrije windvang dan mag die niet worden belemmerd door de bouw van woningen en het planten van bomen, die te hoog kunnen worden. SIMAV blijft zich inzetten voor een goede biotoop bij elke molen.

Een burger/ eigenaar van een echt wel mooie boom kan zich niet opwerpen als milieubeschermer als de molen, 250 meter verder op, last heeft met de windvang.

Wordt de wind echt zo drastisch tegengehouden? Nou en of! Fiets tegen een stevige wind in en ervaar het verschil, als er beurtelings bescherming is van bomen...

Henk Bovekerk, secretaris DB SIMAV

SIMAV 60

Terugblik op 60 jaar SIMAV

Ter gelegenheid van het zestigjarig jubileum van de Stichting tot Instandhouding van Molens in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden, kortweg SIMAV, wil ook ik graag een bijdrage leveren aan het door deze stichting uit te geven jubileumjaarverslag.

Hoe het begon

Nog voordat in 1956 de SIMAV werd opgericht, was ik al bekend met de initiatieven om te komen tot een dergelijke Stichting. Op 1 januari 1956 ben ik namelijk mijn ambtelijke loopbaan begonnen als ambtenaar ter secretarie bij de gemeente Streefkerk. De totale personele bezetting bestond toen uit drie ambtenaren in de rangen van eerste, tweede en derde ambtenaar. Ik was de derde ambtenaar.

◀ *De jonge ambtenaar Kees Bakker*

's Morgens om 10.00 uur werd er ongeveer een kwartier de tijd genomen voor een gezamenlijke koffiepauze. Dan bracht burgemeester Dekking vaak interessante en boeiende onderwerpen ter sprake, waardoor het koffie drinken vaak langer dan het kwartiertje duurde. Zo kwam ook de mogelijke oprichting van een regionale molenstichting aan de orde. In die tijd bestond het fenomeen “intergemeentelijke samenwerking” niet of nauwelijks. De enige samenwerkingsverbanden waren de Burgemeesterskring en de Secretarissenkring. Beide clubs kwamen ieder afzonderlijk één keer per maand bijeen in het Stadhuis van Gorinchem. Gesteld kan worden dat de oprichting van de SIMAV het eerste echte samenwerkingsverband was in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. Bovendien werden toentertijd van de vergaderingen van de Burgemeesterskring uitgebreide verslagen gemaakt. Burgemeester Ridder van Rappard van Gorinchem was daarvan de voorzitter en de heer M.D. van Kekem, gemeentesecretaris van Gorinchem, was eraan toegevoegd als secretaris van de burgemeesterskring. Die verslagen mocht ik dan in het archiefdossier “Burgemeesterskring” opbergen.

U zult kunnen begrijpen dat ik de verslagen niet alleen opborg, maar ze ook zeer geïnteresseerd las. Toch heel bijzonder dat je als “jong broekie” de verslagen van zo’n belangrijk orgaan mocht inzien. Zeker in die tijd!

Ook uit die verslagen nam ik kennis van het initiatief tot oprichting van een regionale molenstichting. Niet wetende dat ik jaren later een zeer langdurige bestuursfunctie zou gaan vervullen, vanaf 1 januari 1972 als secretaris-penningmeester en vanaf 1983 als voorzitter. Bovendien is misschien toen al de kiem gelegd voor mijn latere interesse voor het burgemeestersambt.

Uit die verslagen bleek dat de polder “Streefkerk met Kortenbroek” op een gegeven moment besloot tot het stilzetten van haar vijf molens, wegens de

voorgenomen bouw van een elektrisch gemaal. Enkele burgemeesters uit de burgemeesterskring, op initiatief van burgemeester Dekking van Streefkerk, kwamen daardoor tot het besef, dat, naast de landelijke vereniging “De Hollandsche Molen”, ook de oprichting van een regionale Stichting wenselijk zou zijn. Een Stichting die van nabij het oog op de nog aanwezige molens zou houden en zou trachten deze voor verval en ondergang te behoeden.

Oprichting van de Stichting

Op 10 maart 1956 werd de oprichtingsakte gepasseerd en was de SIMAV een feit.

In de stichtingsakte was bepaald dat de Stichting een algemeen bestuur kent uit vertegenwoordigers van de in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden gelegen gemeenten, hoogheemraadschappen, waterschappen en polders. Voorts was bepaald dat de Stichting wordt bestuurd door een dagelijks bestuur, bestaande uit vijf leden. Deze leden dienen allen te behoren tot het college van burgemeester en wethouders van één der in het werkgebied der Stichting gelegen gemeenten, dan wel in dienst van die gemeenten zijn, of behoren tot het dagelijks bestuur of het personeel van één der in het werkgebied van de Stichting gelegen hoogheemraadschappen, waterschappen of polders. Een wel zeer bijzondere bepaling was dat de leden van het dagelijks bestuur werden benoemd voor hun leven.

Voor de eerste maal werden tot leden van het dagelijks bestuur benoemd de heren:

Laurens Looy, burgemeester van Alblasterdam, tot voorzitter;

Maarten Dirk van Kekem, gemeentesecretaris van Gorinchem, tot secretaris-penningmeester;

Govert Bastiaan Pellikaan, burgemeester van Vianen en Lexmond;

Leendert van den Berg, schout van de polders Bruinsdel en Hoog-Leerbroek;

Kornelis Roozendaal, opzichter van diverse polders, wonende te Noordeloos.

De eerste vergadering van de Stichting werd gehouden op 29 maart 1956 ten gemeentehuize van Streefkerk. Ik mocht in die vergadering de koffie serveren en de sigaren en sigaretten gereedzetten.

Als belangrijkste agendapunt stond vermeld “Behoud molens van de polder Streefkerk met Kortenbroek”.

◀ **Burgemeester Dekking (initiator van het molenbehoud) van de gemeente Streefkerk met naast zich Kees Bakker.**

Het bestuur werd reeds dadelijk geconfronteerd met de vraag of de mogelijkheid bestond de vijf molens van de Polder Streefkerk met Kortenbroek uit slopershanden te houden.

Het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland zag zich, waar verschillende aangewende pogingen om deze molens te behouden, faalden, genoodzaakt het polderbestuur ontheffing te verlenen van het in de Molenverordening Zuid-Holland gestelde verbod om tot sloop van deze molens over te gaan. Aangezien het polderbestuur ervan op de hoogte was dat de inmiddels opgerichte Stichting zou trachten zich het lot van deze molens aan te trekken, besloot het voorlopig een afwachtende houding aan te nemen. Bij besluit van het algemeen bestuur van 27 mei 1957 werd besloten tot overname van de vijf Streefkerkse molens, waardoor de eerste molens in het bezit kwamen van de SIMAV. Vele zouden nog volgen. Notaris Nortier uit Streefkerk beloofde de akte gratis te verlijden.

Een gebaar dat door andere notarissen bij volgende overnames werd gevolgd.

Molens zijn dure kinderen

De beginjaren waren voor de Stichting zeker niet gemakkelijk, vooral omdat zij aanvankelijk alleen kon rekenen op de jaarlijkse bijdragen van de gemeenten - toen nog 1 tot 5 cent per inwoner per jaar- en de waterschappen in de streek. Bij een toenemende belangstelling voor het behoud van de nationale monumenten, waartoe ook de molens behoren, kwamen echter plotseling regelingen tot stand op grond waarvan het Rijk, de provincies en de gemeenten belangrijke bijdragen gingen verlenen in de steeds stijgende kosten van restauratie en onderhoud.

Inmiddels zijn 60 jaren verstreken en een groot aantal molens in het gebied is thans eigendom van de SIMAV en kon bijtijds van de ondergang worden gered. De eerste in eigendom verkregen molen, die volledig werd gerestaureerd, was in 1972 de Peilmolen (*foto*) te Oud-Alblas. Vrijwel alle molens hebben vroeger of later een restauratiebeurt nodig, de meeste hebben zelfs al meerdere restauraties ondergaan, zodat ze nu alle in redelijke tot zeer goede staat verkeren.

Voortdurende bron van zorg

Als erevoorzitter van de SIMAV meen ik recht van spreken te hebben als ik zeg dat het bezit van molens, naast alle voldoening, ook een voortdurende bron van zorg is. Het zijn allemaal oude bouwwerken, die met grote regelmaat onderhoud en restauratie behoeven.

Dan kom je gelijk al bij het probleem van de financiën, want het zijn “dure kinderen”, die molens, waarbij de SIMAV zonder steun van Rijk, provincie, gemeenten, andere instanties en particulieren kansloos zou zijn voor een goed beheer. Neem van mij aan dat het soms een eindeloos lijkende strijd is om voldoende geldelijke middelen te verkrijgen.

Maar als je dan weer door onze waarden rijdt of fietst en je ziet die fraaie molens in ons Hollandse polderlandschap staan, dan weet je waarvoor je het allemaal doet. En als je dan de molenaars spreekt, die met zoveel enthousiasme “hun” molen bewonen en gebruiken, dan voel je het gewoon als je plicht om deze hoogstaande staaltjes van vroeger vakmanschap ook voor de toekomst te bewaren.

Diepte- en hoogtepunten

◀ **Voorzitter Kees Bakker en
secretaris Wim van der Werken (†2002)**

Dit overzicht kan uiteraard slechts vluchtig zijn. Ik heb lang niet alle activiteiten opgesomd, die de SIMAV in de loop van deze jaren heeft ontplooid. Wel wil ik nog gewag maken van enkele diepte- en hoogtepunten van de afgelopen 60 jaar. Het eerste dieptepunt was de brand van de Sluismolen te Streefkerk in de nacht van 27 op 28 juni 1979. Door de brand ging de molen volledig verloren.

Toentertijd waren de molens niet tegen herbouwwaarde verzekerd, omdat er afspraken waren met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg dat in geval van brand de geldende restauratiesubsidieregeling zou worden toegepast.

Dit betekende dat ongeveer 90% van de schade zou worden vergoed en dat het verzekerde bedrag van 75.000,00 gulden voldoende was om het eigen aandeel te bekostigen.

Toen het bestuur een beroep deed op die afspraak gaf de Rijksdienst echter niet thuis en tot op de dag van vandaag is de Sluismolen niet herbouwd.

Vanwege die onverkwikkelijke ervaring heeft het bestuur besloten de molens tegen herbouwwaarde te verzekeren.

Geen gemakkelijk besluit, omdat daarmee de verzekeringskosten de grootste uitgaafpost op de begroting betekenden. Achteraf echter een zeer verstandig besluit, want in 1997 brandden op 27 juli de Blokweerse Molen te Alblasterdam en op 1 november van datzelfde jaar de Vlietmolen te Lexmond af. Beide molens waren voor ruim één miljoen gulden tegen herbouwwaarde verzekerd en konden na de brand weer snel in oude luister worden herbouwd.

Een hoogtepunt was ongetwijfeld de bouw van het nieuwe kantoor in korenmolen De Liefde te Streefkerk. Na jarenlang onderdak te hebben genoten in het gemeentehuis van Giessenlanden, vele jaren de werkplek van de secretaris en de voorzitter van de SIMAV, bestond er een grote wens om over een eigen kantoor te beschikken. Dankzij een ongelooflijke inzet van een stel vrijwilligers is er een prachtige kantooruimte met een tweetal vergaderzaaltjes tot stand gekomen.

Een ander hoogtepunt was de restauratie van 23 molens in de jaren 2009 tot en met 2012. Een nooit vertoonde prestatie in molenland.

Eind september 2012 hebben we het feest van de gereedkoming van de 23 gerestaureerde molens gevierd, tegelijkertijd werd aandacht besteed aan mijn afscheid van de SIMAV. Na veertig jaar had ik de beslissing genomen het stokje over te dragen. Ik ben dankbaar dat ik gedurende al die jaren mijn beste kunnen aan deze prachtige organisatie heb mogen geven.

Onze SIMAV is een sterke club geworden, die dankzij de inzet en ondersteuning van velen is geworden tot wat ze nu is. Moge dit nog jarenlang zo voortduren!

Kees Bakker, erevoorzitter SIMAV

SIMAV 60

SIMAV staat voor nieuwe uitdagingen

Alle oude restauratieprojecten zijn afgerond. Ook financieel. Dat geeft een bepaalde rust. Want zolang dat niet het geval is, zijn er onzekerheden.

Ook de restauratie van de ondertoren van de Hoge Tiendwegmolen in het Molencomplex Streefkerk is eveneens afgerond en in het voorjaar van 2015 officieel geopend. Een juweeltje in het landschap waarmee we de RCE geholpen hebben bij het redden van deze molenstomp.

Weer een stapje verder in de realisatie van het door de streek gewenste uitvoering van deze icoon. Nu creatief op zoek naar een volgende stap.

Vorig jaar schetste ik de vele inspanningen die zijn gedaan voor de aanvraag voor de POM-status. Een verzoek om als Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud erkend te worden.

Deze aanvraag werd in samenwerking met de Vereniging de Hollandsche Molen en de collega's van de Fryske Mole en de Rijnlandse Molenstichting, ondersteund door de heer J.L. Evertse, voorbereid. We waren toen nog in spanning over de uitkomst. **Henk van Dieren, penningmeester ►**

Deze was helaas teleurstellend. Alle drie de aanvragen werden afgewezen. De twee andere organisaties hebben beroep ingesteld, welke, zoals was te verwachten, ook werden afgewezen. SIMAV heeft toen een andere weg bewandeld en heeft een gesprek aangevraagd bij het Ministerie van OC&W. Voordat dat werd gehonoreerd werd er een landelijke bijeenkomst belegd waar meerdere organisaties van monumentenbeheer waren uitgenodigd.

Daar bleek duidelijk dat de Raad voor Cultuur, die de aanvragen heeft beoordeeld en het besluit heeft voorbereid, geen weg weet met professionele organisaties op basis van vrijwilligers

En konden de argumenten niet goed en overtuigend voor het voetlicht brengen. Daarop hebben we alsnog een gesprek gevoerd op het Ministerie van OC&W. Het was een goed gesprek; we hebben veel begrip ontmoet, maar ook dezelfde verlegenheid.

De drie organisaties hebben gezamenlijk besloten, voorlopig niet opnieuw een aanvraag in te dienen maar het Ministerie en de Raad voor Cultuur eerst de gelegenheid te geven zich op de ontstane impasse te beraden.

Behoedzaamheidsreserve

Na afronding van alle restauraties streven we ernaar om een eigen vermogen van rond de € 500.000,00 als behoedzaamheidsreserve te realiseren om zo de continuïteit te borgen. Van een organisatie van de omvang van SIMAV wordt verwacht, zoals bij de POM-aanvraag ook is gebleken, een reserve aan te houden ter grootte van een jaaromzet. Daaraan voldoet SIMAV met de huidige reservepositie.

De tweede onderhoudsperiode in het kader van het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten (Brim) is in 2013 voor 24 molens en 2015 voor 4 molens aangevangen; zij is nu in uitvoering.

De discussie dat € 60.000,00 subsidiabele kosten per molen te weinig zijn om een monument, zoals een molen, wat naast een gebouw ook een apparaat is, op langere termijn in stand te kunnen houden, duurt voort.

Het Rijk heeft wel bij de aanvang van de tweede subsidieperiode de subsidiabele kosten verhoogd van € 50.000,00 naar € 60.000,00, maar haar subsidiebedrag van € 30.000,00 is niet verhoogd. Gelukkig heeft de provincie Zuid-Holland, die als molenvriendelijke provincie bekend staat, dat gat opgevuld.

De Vereeniging De Hollandsche Molen heeft vorig jaar een onderzoek verricht en komt tot de conclusie dat er in de komende 10 jaren € 32.000,00 nodig is voor dagelijks onderhoud, voor groot-onderhoud tussen €32.500,00 en € 132.500,00 en voor restauratie meer dan € 132.500,00.

Toekomstig probleem

Meer specifiek voor SIMAV is de onderhoudsbehoefte volgens de PIP-begrotingen voor 6 jaren, namelijk 4,7 miljoen euro, hetgeen € 168.000,00 per molen in 6 jaren is.

Hoe de cijfers ook gegroepeerd worden, op zijn minst geeft het aan dat er in de loop van de tijd, bij ongewijzigd beleid, voor het instandhouden van molens een probleem zal gaan ontstaan. Verder is er inhoudelijk bij de diverse instanties onduidelijkheid over wat nu onderhoud is en wat restauratie. De antwoorden geven geen eenduidig beeld.

Voor de publiciteit om de molens, als cultureel erfgoed, onder de aandacht van de mensen te brengen, wordt geld uitgetrokken. Want niet alleen het in stand houden van molens is belangrijk, maar ook de inwoners ermee in kennis brengen en het draagvlak te bereiken. We hebben voor een deel daarvan, informatie bij de molens zelf, een bestemmingsreserve op basis van een ontvangen legaat.

De financiële administratie is op orde en gedocumenteerd. Het voornemen is het komende jaar verdere verbeteringen door te voeren in de rapportages en begrotingsopzet, met vereenvoudigingen en verbeteringen.

Henk van Dieren, penningmeester

SIMAV 60

Technische Commissie zoekt versterking

SIMAV heeft een Technische Commissie (TC), waarvan de leden met hun specifieke professionele technische kennis het bestuur bij het beheer en in stand houden van de molens van advies dienen. De leden van de TC dragen zorg voor het begeleiden van het onderhoud aan de molens, molenwoningen en andere gebouwen en bij grote restauraties van molens.

Piet Vergouwe, DB-lid, voorzitter TC►

De Technische Commissie werd in 2015 bemand door Piet Vergouwe(voorzitter), Adri Konijnenburg, Andries van der Graaf, Herman Korevaar, Hans de Groot en Wim Meerkerk. Na het vertrek van Cor Stravers en Wim van Veen, is onze commissie dit jaar versterkt met Wim Meerkerk.

Minimaal aantal

De bezetting van de TC is hierdoor toch wel op het minimale aantal vrijwilligers gekomen. Zowel de Technische Commissie als het Dagelijks Bestuur vindt het noodzakelijk het aantal leden voor deze commissie met ten minste twee vrijwilligers aan te vullen. Er wordt naarstig gezocht naar de diverse mogelijkheden om dit te kunnen realiseren.

Naast het adviseren van het bestuur in technische zaken, het bezoeken van de molens/molenaars, het beheren en onderhouden van de bliksembeveiligingen en brandblussers en het regelen van kleinere onderhoudswerken aan de molenwoningen, hebben we ons in 2015 beziggehouden met:

Beheer en onderhoud

In het kader van de BRIM-subsidies van de RCE (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) zijn er diverse zogenoemde PIP-plannen in omloop. Dit zijn "Periodiek Instandhouding Plannen" die voor een periode van zes jaar gelden. Naast deze BRIM-subsidies worden ook door de provincie Zuid-Holland en de inliggende gemeenten de nodige gelden verstrekt. Voor het onderhoud aan de molens wordt per molen en per jaar globaal € 10.000,- aan subsidies verstrekt. Dit betekent, dat er ca. € 280.000,- per jaar aan onderhoud aan de molens wordt uitgegeven. Het zal duidelijk zijn, dat onze commissie blij is met deze gelden. Echter, om de molens in een goede staat van onderhoud te houden is meer nodig dan de toegekende subsidies. Met andere woorden, er zal op den duur een achterstand in het onderhoud ontstaan, die alsdan op een andere manier moet worden weggewerkt. Dit vooruitzicht baart onze commissie de nodige zorgen.

Schilderwerk

Afgelopen jaar stonden vier molens gepland om geschilderd te worden. Zowel de ondertoren, het bovenhuis als de trap met staart zijn opnieuw behandeld. Het betreft de Scheiwijkse Molen, Molen Ter Leede, de Achterlandse Molen en de Oudeweteringmolen. Aan deze molens is, voorafgaande aan het schilderwerk, het benodigde onderhoud gepleegd. Verder is er met name onderhoud verricht aan de Boterslootse Molen, Gelkenesmolen, Molen De Liefde, de Hoekmolen, de Hofwegense en de Wingerdse Molen.

Tevens is er in het kader van de ARBO-wetgeving dit jaar ook de nodige aandacht besteed aan afscherming en hekwerken van draaiende en bewegende delen van de molen.

In de avond van 5 oktober is er brand ontstaan in de Tiendwegse Molen. Door oververhitting heeft de houten rattenval (onderdeel van de schoorsteen) vlam gevat. Door snel en doortastend ingrijpen van de molenaar en het nablussen van de inmiddels gewaarschuwde brandweer, kon de schade beperkt worden tot een uitgebrande rattenval. Inmiddels is deze vervangen door een stalen model.

Onderhoud molenwoningen

Van onze 29 molens (Souburghse molen is no. 29) worden er 16 in verhuurde staat bewoond. Het plegen van het noodzakelijke onderhoud en het uitvoeren van verbeteringen aan deze molens is door de Technische Commissie begeleid. Nadat de bewoonster van de Bonkmolen de molen had verlaten, is het interieur voor zover mogelijk weer in de oorspronkelijke staat teruggebracht. De nog aanwezige bedsteden zijn gehandhaafd en de aangebrachte betimmeringen verwijderd.

Het geheel is in de oude terug gevonden kleuren geschilderd. Aangezien het in deze staat niet aan de huidige wooneisen kan voldoen, was bewoning geen optie. De molen wordt nu gehuurd door een bureau voor grafisch ontwerp.

Molenaars

Hans Tuijtel is als tweede molenaar op de Boterslootse molen aangesteld. Justin van de Heuvel is eerste molenaar op de Molen Ter Leede geworden. Hans Lock was tweede molenaar op de Tiendwegse Molen. Hij is nu eerste molenaar/huurder van de Gelkenesmolen in Groot-Ammers.

Frank Klören heeft het molenaarsschap van de Graaflandse Molen eind 2014 beëindigd. Hij is eigenaar geworden van de korenmolen De Vriendschap in Bleskensgraaf en heeft nu dus zijn eigen molen om mee te draaien. Als vervanger is Aart van Rijswijk aangesteld.

Cees Spek (72 jaar) is sinds dit jaar en op eigen verzoek tweede molenaar van de Hoekmolen. Daarmee is Jan den Ouden (26 jaar) "gepromoveerd" tot eerste molenaar. De jeugd heeft de toekomst!

Herma Korteland werd in de loop van dit jaar tweede molenaar op Molen De Liefde. Zij is onze derde vrouwelijke molenaar.

Antoine Walsemann, was huurder/molenaar op de Gelkenesmolen en is na het vertrek van Dimitri Marangos huurder/molenaar van de Hofwegense Molen geworden.

15 oktober 2015 was voor de familie Schouten (wonende op de Wingerdse Molen) en SIMAV een memorabele dag. Op die dag zijn moeder en zoon Schouten geslaagd voor het diploma "Vrijwillige molenaar". Zij hebben een aanstelling als "molenaar in algemene dienst" gekregen en met hen is ons korps van vrijwillige molenaars verder uitgebreid.

In totaal zijn er nu 42 molenaars bij onze Stichting aangeslote, die de SIMAV-molens draaiende houden.

Piet Vergouwe, Lid DB en voorzitter TC

SIMAV 60

In 2015: Meer Molenvrienden begroet

In het verslagjaar 2015 bestond de PR-commissie uit Teus van Gelder, Bas de Deugd, Addy Stolk, Kees de Zanger, Wilma de Moel, Cees van de Wal en Rianne

Verzijl. De commissie heeft in 2015 gewerkt aan meer naamsbekendheid van SIMAV en meer kennisoverdracht aan geïnteresseerden.

Dit jaar was er een toename van het aantal SIMAV-molenvrienden. Om hen op de hoogte te houden van veel SIMAV-nieuwtjes wordt er driemaal per jaar een nieuwsbrief rondgestuurd. Om ook nieuws tussendoor bekend te maken wordt gebruik gemaakt van Facebook en Twitter.

◀ *Rianne Verzijl-van der Slikke*

Het Facebook-account is omgezet naar een zakelijk account en heeft 353 likes, op Twitter hebben we 397 volgers.

Molendagen

De jaarlijkse nationale molendag was op 9 mei. Het was een mooie draaidag, veel bezoekers wisten de weg naar de molens te vinden. Op 12 september vond de SIMAV-molendag plaats. Ook deze werd goed bezocht, elk jaar mogen we op deze dag meer geïnteresseerden ontmoeten. Het is goed om te zien dat er buurtbewoners langs komen van verschillende leeftijden, zowel kleine kinderen als ouderen kunnen de molens waarderen. In korenmolen De Liefde in Streefkerk werden pannenkoeken gebakken voor de SIMAV-molenvrienden en andere belangstellenden. Bij de roedenloods in Groot-Ammers kon er gevaren worden in een kano. Zoals we intussen gewend zijn, was er als afsluiting van deze geslaagde dag een barbecue met bestuur en molenaars.

SIMAV-kraam

Op verscheidene evenementen zijn we dit jaar aanwezig geweest met een kraam. Zoals op de vlaggetjesdag in Groot-Ammers, de jaarmarkt in Noordeloos en de Fokveedag Boerenlandfeest in Hoornaar. Het is een fijne manier om kennis te maken met de streekgenoten en de naamsbekendheid van SIMAV te vergroten.

In 2015 is gestart met elke zaterdag één van de daarvoor aangewezen SIMAV-molens voor publiek open te stellen. Het gaat om Molen De Liefde, de Westermolen in Langerak, de Hoekmolen in Hei- en Boeicop en de Jan van Arkel te Arkel. Ook is besloten bij alle SIMAV-molens een bord met informatie over de betreffende molen te plaatsen. In 2015 zijn de benodigde zuilen aangeschaft, de tekst voor de borden is aangeleverd en we hebben gezocht naar een sponsoren. Begin 2016 kan een aantal informatieborden worden geplaatst.

Rianne Verzijl-Van der Slikke, secretaris PR Commissie

SIMAV 60

Respectabele leeftijd

SIMAV bereikt op 10 maart 2016 de respectabele leeftijd van 60 jaar. Onze stichting is van mening dat daaraan best een feestelijk tintje mag worden gegeven.

Bij een actie die enigszins buiten het “gewone werk” valt, wordt bij SIMAV al snel een werkgroep gevormd die een en ander gaat voorbereiden. Zo ook voor deze gelegenheid en daardoor kregen DB-lid Teus van Gelder (portefeuillehouder PR), algemeen secretaris Henk Bovekerk, TC lid Wim Meerkerk en ondergetekende het verzoek deze kar te gaan trekken.

◀ ***Jenny Mollema-Gons***

Van het SIMAV- bestuur hadden we nadrukkelijk de opdracht meegekregen de festiviteiten vooral als een PR-moment voor onze organisatie te gebruiken.

Een eerste brainstormsessie leverde al snel tal van ideeën op, die in de daaropvolgende bijeenkomsten telkens verder werden verfijnd of.....geschrapt, wanneer dit bij nader inzien beter bleek.

De aftrap

In goed overleg met het bestuur werd uiteindelijk besloten dat de verschillende jubileumacties over het gehele jaar 2016 zouden worden verspreid.

De “aftrap” werd bepaald op 10 maart 2016, tijdens de traditionele vergadering van het Algemeen Bestuur in het vroege voorjaar. Het kwam perfect uit dat het juist op die dag precies 60 jaar geleden is dat de SIMAV werd opgericht.

Andere acties zijn o.a.:

- Begin maart 2016 een dubbele pagina SIMAV-wetenswaardigheden in alle plaatselijke huis-aan huiskranten in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden;
- Vier “SIMAV 60 jaar” spandoeken op strategische plaatsen in ons gebied;
- Beschilderde molenzeilen op enkele daarvoor geschikte molens;
- Op 9 april een SIMAV-molendag voor collega-molenaars in den lande, startpunt vanuit korenmolen Jan van Arkel. Voor de vrouwelijke molenaars is er die dag een aparte bijeenkomst in korenmolen De Liefde in Streefkerk;
- Filmpjes op de SIMAV- website over een aantal van haar molens en hun molenaars;
- Een digitale lesbrief over molens voor de leerlingen van de groepen 7 en 8 van alle basisscholen in ons gebied;

- Een verrassing voor degenen die net als SIMAV op 10 maart 2016 60 jaar worden, enz., enz.

Kortom: Het wordt een jaar waarin SIMAV op allerlei manieren naar buiten treedt, met in de hoofdrol haar molens, want voor het beheer en onderhoud van deze “levende” objecten in ons mooie polderlandschap doen we het tenslotte.

Jenny Mollema-Gons, bestuursmedewerker

SIMAV 60

Bestuurlijke organisatie

Algemeen Bestuur

Mw A. D. Zandvliet, gemeente Alblasserdam;
 W. ten Kate, gemeente Giessenlanden;
 G. Veldhuijzen, gemeente Gorinchem;
 R.A. van Houwelingen, gemeente Hardinxveld-Giessendam;
 W. v.d. Leij, gemeente Leerdam;
 F. Özdere, gemeente Molenwaard;
 C.J.M. de Bruin, gemeente Papendrecht;
 P.C. de Zanger, gemeente Sliedrecht;

D.A. den Hertog, gemeente Vianen;
 C.J.J. van Ee, gemeente Zederik;
 A.Bassa Waterschap Rivierenland;

Dagelijks Bestuur

C.J.M. de Bruin, Papendrecht, voorzitter;
 C.H. Bovekerk, Noordeloos, secretaris;
 H. van Dieren, Lexmond, penningmeester;
 T.C. van Gelder, Nieuwpoort, vicevoorzitter, voorzitter PR Commissie;
 P.J. Vergouwe, Streefkerk, Technische Zaken, voorzitter Technische Commissie;

SIMAV 60